

УДК 674.214

Чорнобай О.О., аспірант

Ференц О.Б., канд. техн. наук, доцент

Сторожук В.М., канд. техн. наук, доцент

Національний лісотехнічний університет України, м. Львів, [tlsdbv@nltu.edu.ua](mailto:tlsdbv@nltu.edu.ua)

## ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ РОЗКРОЮ ВІДЗЕМКОВИХ ЛИСТЯНИХ КОЛОД

В Україні з 2019 р. скасовано нормативні документи (ГОСТ) з визначення розмірно-якісних характеристик необробленої деревини хвойних та листяних порід, якими на практиці масово користувались у вітчизняній галузі. Україна гармонізувала та впровадила Європейські стандарти (EN) у якості національних щодо якості колод. Зокрема, набув чинності у якості національного стандарту ДСТУ EN 1316-1:2019 Лісоматеріали круглі листяні. Класифікація за якістю. Частина 1. Дуб та бук; (EN 1316-1:2012, IDT) [1]. За чинним ДСТУ ці лісоматеріали листяних порід поділяють на чотири класи якості – А, В, С і D.

У пиловній сировині дуба класу якості А встановлені жорсткі граничні обмеження та не допускаються більшість вад та ознак деревини. Так максимальний розмір здорового сучка допускається до 20 мм на триметровій довжині сортименту. Проте у пиловника дуба важливе місце займають групи колод, які не мають зовнішніх сучків та мають безсучкові зони у більшості відземкових лісоматеріалів (клас якості А). Ці сортименти специфічні за величинами збіжності, розмірами та формою безсучкових зон, діаметрами та довжинами. Пилопродукція, яка отримана із безсучкових зон, є високої якості та використовується для виготовлення столярних та меблевих виробів, деталей профільних для будівництва і паркету. Проте більшість виробників пилопродукції не завжди об'єктивно підходять до питань сортування лісоматеріалу, використання обладнання та вибору способу розпилювання, нормування витрати сировини, аналізу специфікаційного виходу продукції та ефективного використання безсучкової зони деревини тощо.

Авторами проведені теоретичні та експериментальні пошукові дослідження щодо використання способів розпилювання та виду обладнання для отримання із безсучкових зон колод пиломатеріалів загального призначення. Відсутність наукового підтвердження, методики розрахунків можливості використання безсучкових зон з прив'язкою до конкретних видів продукції, істотно обмежує ефективність розпилювання пиловника.

Основними методами для визначення величини об'ємного, якісного та специфікаційного виходу пилопродукції з відземкової дубової лісосировини класу якості А використаний розрахунково-аналітичний та експериментальний.

Орієнтовні нормативи витрати відземкової дубової пиловної сировини для виготовлення необрізних пиломатеріалів на стрічкопилкових колодопиляльних верстатах становить: 1,236-1,396 м<sup>3</sup>/м<sup>3</sup>, а величина об'ємного виходу – 71,63-80,91%.

Орієнтовні нормативи витрати відземкової дубової пиловної сировини для виготовлення обрізних пиломатеріалів на стрічкопилкових колодопиляльних верстатах становить: 1,559-1,794 м<sup>3</sup>/м<sup>3</sup>, а величина об'ємного виходу – 55,74-64,14%.

**Висновок.** Дослідження за тематикою наукової роботи потребують продовження для встановлення можливості підвищення ефективності розкрою відземкових дубових лісоматеріалів за рахунок збільшення виходу пиломатеріалів із безсучкових зон колод.

### Список посилань

1. Лісоматеріали круглі листяні. Класифікація за якістю. Частина 1. Дуб та бук; (EN 1316-1:2012, IDT). - ДСТУ EN 1316-1:2019. – [Чинний від 01.01.2021]. – К.: Держстандарт України, 2019. – 11 с. – (Державний стандарт України).